

LS 0117 – LS 0118
Gustaf Stohlberg

Gustaf Stohlberg: - and de var rätt gamla. De hade en dotter; om hon lever än, det vet jag inte, but; de hade en dotter i alla fall. ja. Han runt 40 år när han kom 'baka till Sverige och då 'gifta dom sig, because han hade känt henne i många år förut - se. Så; - hon var väl 'kanse' en fem år yngre än han, kanhända, så. Så. They had a daughter: Aina. De hade en dotter, hon hette Aina. Om hon lever än - det vet inte jag. Men; i alla fall så. Jag hör sällan något. Jag skriver aldrig till dom. Nu dog - min gumma dog här nu - and - my son was gona write, course he was gona write in English. Dad not made no difference. He could read English there just as good as Swedish. They had good schooling over there. It wasn't as when I went to school, no. För där kom allt möjligt. Vi hade en som hette Åkerberg som var skollärare där och de tyckte inte om 'en. 'Di 'vill bli av med honom. 'Di tyckte inte han var rätt 'te **ha** där. Men det var på Den tiden när det var tsaren i Ryssland och 'di försökte och sätta av honom. Han sa: 'di satte av tsaren i Ryssland, men han sade "Åkerberg"! sa han, "Rösebo skolhus!, han sitter kvar"!

Lennart Setterdahl: Jaa, det är Gustaf Stohlberg, i Jamestown, New York, som sitter och berättar. Han var född den 15 augusti 1905. Han kom till Amerika 1923 i september med Drottningholm till Philadelphia, Pennsylvania, till en moster som hette Elisabeth Mrs Thomas Kinch. Och det var Er moster, ja.

Berätta lite grand här Gustaf. Du var född i Kärrtorkan, i Frändefors.

Gustaf: No! Det var Skarbo!

L: Skarbo var det ja.

Gustaf: Skarbo! Kärrtorkan, det var - mina kusiner bodde i Kärrtorkan

L: Dina morföräldrar bodde där också.

Gustaf: Jaa, ja. Det var mina kusiner. 'Di bor väl Än? 'Di lever väl Än, I guess. Jag har en kusin där. Det var min - well - - min - 'H' 'Di uppfann namnet Stålberg, och det gör 'di väl än.

L: Är det ett soldatnamn: Stålberg?

Gustaf: Ja, det är det väl - jag vet inte. Det är det nog. Det är det. Jag tror att deras far - min fars far - han hette Johannes Stålberg.

L: Och han har nog varit soldat då.

Gustaf: Jaa, ja.

L: Pappa Din använde aldrig Stålberg som namn?

Gustaf: No det gjorde han inte.

L: Han gick under Johansson.

Gustaf: Ja, han gick för Johansson. Jag vet inte Varför, but när jag kom hit till landet, så kom jag hit för namnet: Karlsson.

L: Ja.

Gustaf: Ja. But; när jag tog ut mina citizen-papper här, då tog jag tillbaka namnet Ståhlberg. Det var så mixed up down on the factory, You know. Det var så många som hette - jag arbeta för (?) i över 40 år - and det var så många som hette Carlson där nere, så när jag tog ut mina citizen-papper så ändra jag namnet till Stohlberg. Jag tänkte: det ska jag ha 'tebaka igen, så.

L: Och Du hette: Gustaf Nils Julius.

Gustaf: Ja, jag hette Nils Gustaf Julius; det var mitt namn. But; när jag tog ut mina papper, så går jag för Gus N., Gus Nils.

L: Stohlberg.

Gustaf: Stohlberg. Ja. Jag 'tyckt' det var för många namn.

L: Och så ändrade Du till 'O' då istället. Till 'O' istället för 'Å'.

Gustaf: Va?

L: Du stavar med 'O' nu istället.

Gustaf: Ja, ja, jag stavar: S T O H L B E R G.

L: Det uttalas Stålberg?

Gustaf: Ja. I Sverige var det bara S T Å L.

L: Men Det går lika bra med 'O'.

Gustaf: Ja. Här; jag ändrade här när jag tog ut mina citizen-papper här, så ändrade jag 'te S T O H L B E R G. Ja.

L: Om vi går tillbaka lite grand. Hur många syskon var ni i familjen i Skarbo? Det var Du och Oskar, Oskar var yngre.

Gustaf: Jaa. Det var jag och Oskar, det var Karl också. Han var den yngste. Men han; he misused himself. He drank to much.

L: Jaså.

Gustaf: Ja. He died young. Ja. Än then I had three sisters. Ja. Det var Hilma, hon är gången 'längen, and Elisabeth, - hon lever än, och Ella - lever än. Dom bor - dom bor där nere i (?) i Frändefors.

L: Du växte upp i Skarbo då. Hur stor gårdbit hade ni där i Skarbo?

Gustaf: Var Jag levde?

L: Ja.

Gustaf: Jaa, det var inte mycket. det var - Ja jag vet inte det. Det var en liten strip där 'emellan'. Det var knappast nog - ja - de sådde lite råg och vete och potatis, och det var bara allt, det var inte mycket till. Så var det en del skog där.

L: Ingen sjömark?

Gustaf: No no no det var ingen sjömark alls. Och så var det - opp i Kärrtorkan var det en älv som gick igenom där, 'kanse' som lite större och där gick jag och fiska. I was crazy about fishing. I used to fish Every Sunday afternoon, då gick vi där. Och jag var konfirmerad i Frändefors kyrka. Jaha.

L: Gick Du till Frändefors då och läste för prästen?

Gustaf: Ja, jag cykla. Jag hade en cykel. Då arbeta jag för en farmare däröver, när jag var - väl - 13 14 år. Men så cykla jag till kyrkan.

L: Hur gammal var Du när Du fick börja och hjälpa till på gården med pappas arbete, med att mjölka kor t ex?

Gustaf: Åh jag börja och arbeta där när jag var tio år.

L: Vallade Du kor då, eller vad gjorde Du för någonting?

Gustaf: Ja, ja.

L: Vallade?

Gustaf: Ja. Well. Vi hade dom instängda för det mesta så.

L: Men Du hjälpte ingen granne?

Gustaf: Ja. Jag fick gå och arbeta för dom där 'bönnerna där; för lite och ingenting. Jag arbeta i Grunnsbo arbeta jag, det var ju nästa socken där.

L: Det är ett ställe - ja.

Gustaf: Ja ja. And - där var jag när jag var 13 14 år. Jag fick ta care of farmen och alltihop där.

L: Säger Du Det!

Gustaf: Och jag var stor och stark på Den tiden, men jag arbeta för hårt, så jag blev inte större. I alla fall hade jag inte blivit större än vad jag blev. But - jag var 'starken, and Jag klara mig, och Jag har varit frisk. Jag har varit frisk i hela mitt liv. Jag har inte haft några

L: Krämpor.

Gustaf: No inte mycket. Och jag har aldrig - jag har aldrig 'söpit' mycket heller. Probably I take a drink, yes, but -

L: Du har inte varit nykterist?

Gustaf: No, det har jag Aldrig varit. No! Jag säger det, but jag har aldrig 'söpit' värst mycket. No. Men min bror; min bror, Oskar, där nere i Ristorpet, han - han tar allt en liten 'iblant'. Det brukar han göra! Hur han gör nu, det vet jag inte!! Men; hes whife - You know - Anna - she's been a nurse for a long long time, You probably know about it. Ja.

L: Kan Du berätta lite grand från när Du gick i skolan hos Åkerberg, som Du nämnde.

Gustaf: Åkerberg! ja! Det var - Det var en riktig, vad 'di kallar på svenska: en riktig **jäkel**.

L: Var han Det!

Gustaf: Ja. Han tog oss in i - Jag hade aldrig gjort någonting - but. Jag vet en gång särskilt. Det var på vintern, då var det snö. Det var någon som kasta en snöboll på'n och 'di skylla mig för det! Så! Då tog han in mig i ett extra rum där nere och där hade han en stor käpp och där fick jag känna på det. sån var han! That what he was.

L: Och Du behövde inte säga nånting.

Gustaf: No no. Jag torde inget säga. My cousin, Oskar Stålberg, Kärrtorkan, he knows! I guess he's living yet I think. Ja! He know all about it - because: han var lite äldre än jag, men; han var stor och lång och stark men; jag var inte så stor, men jag var lika stark som han i alla fall. Vi brukar bryta arm och vi brukar

L: Fingerkrok.

Gustaf: Fingerkroka. Det vi kom tillsammans så där så. Det gjorde vi. Så hade vi lite roligt. But han var ju stor och lång, mycket större än jag. Men han var inte starkare än jag var i alla fall. No. No.

L: Hur många dagar gick ni i skolan? Varje dag?

Gustaf: Ja. Ja det var väl fem dagar i veckan eller vad det var. Det var 'dålig. Det var så 'dålig med skola där.

L: Lärde Du Dig någonting hos Åkerberg?

Gustaf: Va?

L: Lärde Du Dig någonting i skolan?

Gustaf: Jaa - Det var inte mycket man lärde där. När jag kom hit till landet. When I got to the Unated States, I put it this way. - - I learned more here - I went to a night school here and I learned more things here than I did over in Sweden. Yes.

L: Du nämnde nyss att de skulle avsätta Åkerberg.

Gustaf: Jaa. De försökte och göra det; men han. -'di 'kunne inte. Jag vet inte Varför. 'Di 'kunne inte 'avsatta honom. 'Di 'kunne inte bli av med 'hoomom! Han sa det. Han sa att: "de satte av tsaren i Ryssland" sa han, "men Åkerberg i Rösebo skolhus, han sitter kvar"!

L: Han satt kvar.

Gustaf: Ja!

L: Var Det när Du gick i skolan?

Gustaf: Ja det var när jag gick i skolan.

L: Var han den enda läraren i Rösebo?

Gustaf: Ja.

L: Det var ingen mer?

Gustaf: Nej.

L: Hade han alla klasserna då?

Gustaf: Ja. And then de gick på strejken and then - de strejkade väl inte. 'Di tyckte inte om 'en. De ville bli av med 'hoomom. Så - then gick jag till en annan lärarinna där, hon hette Signe

Winge, hon hette. Och - Där gick jag till jag blev konfirmerad - ett år eller två, eller vad det var.

L: Vilket skolhus var det i? Var det också i Rösebo?

Gustaf: No, det var i Skarbo.

L: I Skarbo!

Gustaf: Ja. 'Di hade ett litet skolhus där. 'Di byggde ett.

L: Men det var väl för yngre barn det, för småskolan?

Gustaf: Ja, det var det för småskolan, - but jag gick dit.

L: De sista åren?

Gustaf: Ja ja.

L: Jaha.

Gustaf: Jag hade inget roligt när jag var där. Nä. Nä det hade jag inte. Det var bara elände. Ja. Så!

L: Lekte ni pojkar emellan under eftermiddagarna?

Gustaf: Jaa ja.

L: Vad gjorde ni för någonting efter skolan var slut?

Gustaf: Ja - det var inte mycket det.

L: Inte det!

Gustaf: Ja. Det var inte mycket det var. Och flickorna, 'di brukar - 'di brukar dansa.

L: Jaså.

Gustaf: Ja.

L: Ni hade dansbana i skolan!

Gustaf: No. 'Di dansa därinne, i rummet!

L: I skolan?

Gustaf: I skolan, ja.

L: Jaså. Men inte pojkarna?

Gustaf: No. No. No. Nej. Jag kunde inte dansa något när jag kom hit, Men jag - jag gick 'te dansskola här. 'Di hade en på Den tiden - men - jag lärde mig och dansa lite! Det var roligt och komma ut och träffa flickerna. Yes!

L: I Sverige dansade Du inte?

Gustaf: Va?

L: No.

L: Inte det.

Gustaf: Jaa! Det gjorde jag! Jag lärde mig **här** och så var jag hemma och hälsa på.

L: Då dansade Du?

Gustaf: Ja.

L: Då var det dansbanan i Skarbo.

Gustaf: Ja visst hade 'di dansbana i Skarbo! Yeah. Yes! Och en gång var jag ute där. Jag hade 'vari med Dahlbergarna där och Dahlbergs - and - vi hade 'vari och - och smaka på flaskan rätt så mycket den dan - and - så skulle jag ju gå och träffa någon då; en flicka jag hade. Vi brukar gå ut. Jag skulle möta dom vid Skarbo dansbana men det blev för mycket, så då kom jag upp i skogen däruppe. Min mor 'velle inte att jag skulle gå ut 'någon mer, för hon sa: "Du hade nubbar för mycket". Så - jag blev liggande uppe i skogen där sen. Fram på morgonen nyktrade jag till. Ja, jag har inte 'vari den bästa inte!

L: Blev mamma arg då eller?

Gustaf: Va?

L: Blev mamma arg på Dig då eller?

Gustaf: ja. Ja. Min mamma levde till hon blev gammal. Hon har inte varit gången så värst long; så värst 'längen. Hon hette Emelia Stålberg.

L: Ja.

Gustaf: Ja.

L: Men pappa, levde han då?

Gustaf: Vål - Han dog innan.

L: Jaså!

Gustaf: Han dog innan, but han var nio år äldre än hon var. Ja. But han var 80 år och mer när han dog. Yes. But; he was a well (?) man. Mabee he usually always had a little bit, - a bottle home. But - he never drank so he got drunk - or anything, no. Some of hes friends came. That was it. Ja. Så.

L: Men drack folk mycket på den tiden, när Du växte upp?

Gustaf: Nja; det var väl en och annan som drack mycket, men det var inte. Som - det var allt. Det var den där Larsson, vad 'di kallar, på Högdal. Han hette Larsson. De hade en liten store - en liten affär där. Vet Du något om det?

L: Ja.

Gustaf: Va!

L: Erik Larsson.

Gustaf: Ja ja! Ja.

L: Han var äldre än Dig då?

Gustaf: Å ja. Yes. Ja. Det var väl hans son! Det var Lars Larsson!

L: Lars Larsson ja.

Gustaf: Ja. Ja. But - den andre - det var - Det var Erik Larsson. Och så hade vi en handelsbod där i Rösebo, hade vi en handel där. Och så hade 'di ett mejeri där, emellan Rösebo och Skarbo hade 'di ett mejeri och där gjorde dom ost.

L: Jaha.

Gustaf: Ja. Det var så på den tiden. Det är länge sedan. Ja.

L: Var Du till Vänersborg eller Uddevalla ofta? Var det sällan Du åkte till Vänersborg och Uddevalla?

Gustaf: Vänersborg ja. - Ja. Ja, det alltihop där nu, det tillhör Vänersborg!

L: Ja det gör det ja.

Gustaf: 'Di har ändrat det. 'Di kallar det för Vänersborg!

L: Alltihop ja.

Gustaf: Ja.

L: Cyklade Du ner till Vänersborg ofta när Du var pojke?

Gustaf: Åh yes. Jag cykla där.

L: Du gjorde det ja.

Gustaf: Åh yes.

L: Till Uddevalla också?

Gustaf: Uddevalla ja, inte värst mycket men jag var där, flera gånger, för vi hade. Jag var väl. Jag var inte så 'gammel. Jag var kanske en 12 14 år gammel - men - jag cykla till Uddevalla för 'di hade en - 'di hade en bra smed där nere, som 'kunne. Dom bergborrharna 'di hade. Vi sänkte en bäck hemma, så vi hade en liten plats oppe i skogen, men det blev vatten där. And then 'te - 'te göra om det där, så fick vi spränga ut och jag var och 'veckstere'?) med borrena och jag satt där och slog och så använde vi dynamit.

L: Vem var med och arbetade på det?

Gustaf: Va?

L: Vad hette de som var med och arbetade på det?

Gustaf: Ja det var ingen. Det var bara jag som gjorde det. Min far, han sa: "Ja, Du gör vad Du kan" sa han. Så. Det var bara en liten bit i en bäck där som vi fick. Den andra vi hade, så blev det bättre efter. Så. Jag var där och arbetade dagarna. Jaa - and Jag tyckte det var roligt. För att: använda dynamiten, det fick jag inte. Det. Min far - han var rädd att. Han gjorde det. Så när jag hade borra dom där hålena I för och spränga ut sten, så, då hade jag allt färdigt. Och så skrek vi: "Tänt är det här. Tänt är det här"! Och det sten flög allt över!

L: Hjälpte Oskar till med sådant arbete också?

Gustaf: Ja. Oskar, han var inte hemma så mycket. Han var dräng. Han var dräng oppe i Grunsbo. Han arbetar där. Hur han fick sen gården, fick var han hade Ristorpet - vad 'di kallar Ristorparn på Den tiden! And - han har arbetat för flera stycken bönder. Anders Skarholm och - och - flera andra där i Grunsbo - and so on. Så - 'di skrev på för honom, så det Därför han kunde köpa Ristorpet. Men han gjorde bra! Han arbetar hårt och allting gick bra för honom. Ja. Och så. Han har ju tre pojkar, så 'di hjälpte honom. Ja. Det är väl. Det är kvar ännu. Han går i lagårn **än** där! Jag säger då det!

L: Började Du att arbeta ute hos bönderna då i Grunsbo?

Gustaf: Jaa. Jag arbetar. Jag arbetar för bönderna. En hette Herloksson. Jag arbetar för olika. Jag arbetar för Skarholm - and - många olika. En del kom efter mig. But; man fick ju inget betalt för det! Arbeta. Man fick arbeta för maten.

L: Du kunde inte spara någonting.

Gustaf: No.

L: Hur gick det när Du skulle ut och exera då? Skulle Du ut och mönstra senare när Du blev 19 år?

Gustaf: Jaa. Jag lämnade innan 'di kunde få mig.

L: Säger Du det!

Gustaf: Jag lämna där när jag var 18 år.

L: Hur gick det till att Du kom in på Amerika-tankar? Berätta.

Gustaf: Well. - Jag vet inte. Det var så dåliga tider där. Det var så dåliga tider där på den tiden så Du ser att jag ville inte vara där något längre.

L: Jaså det var dåligt efter kriget?

Gustaf: Ja ja, there was.

L: Det var det.

Gustaf: Yes.

L: Var det ont om mat under Första världskriget?

Gustaf: Ja det var det.

L: Det var ont om mat?

Gustaf: Yes. Yes.

L: Och dyrt?

Gustaf: Och 'di kommer från stan och all över på landet där och ville köpa chickens och anything You wanted to sell - and 'di betalar bra för det. 'Di gick in i lagården och se om Du hade några chickens. 'Di tog dom och slog huvet av dom!

L: Du fick dåligt betalt när Du arbetade?

Gustaf: Ja, det var inget betalt alls knappt.

L: Tror Du att bönderna tjänade bra med pengar under Första världskriget?

Gustaf: Ja, jag vet inte.

L: För de fick väl bra betalt för det de sålde?

Gustaf: No no.

L: Inte det?

Gustaf: Nej. Nej det var inget. Jag vet inte hur 'di hade det i städerna var dom arbeta. Jag vet inte vad betalt dom hade där, det vet jag inte.

L: Men var det inte högt betalt för kor och hästar?

Gustaf: Ja ja, det var väl högt pris, det tror jag. Jag vet inte mycket om det se.

L: Du begärde aldrig att få löneförhöjning?

Gustaf: No no.

L: Det förekom inte det.

Gustaf: Det, nej.

L: Du bara arbetade, och -

Gustaf: Jag bara arbeta för lite och ingenting. Jag arbeta. Jag arbeta för ett helt år för någon and jag fick bara maten.

L: Jaså.

Gustaf: Jag fick inget betalt alls, bara maten. Jaha. Så när jag for 'te Amerika - det var - jag fick. Min far, han tog ut - vad ni kallar en växel, - ett lån, in a bank.

L: Vad berodde det på att Du skulle åka till Amerika? Du hade släktingar här över?

Gustaf: Å ja! Ja. Jag hade en moster i Philadelphia. Min mors syster.

L: Elisabet?

Gustaf: Ja Elisabeth. Kinch. Hon var gift med en engelsman.

L: Hade Du skrivit till henne eller?

Gustaf: Å ja. Ja. Well. Hon skulle gå och möta mig och 'di hade fått opp fel namn. Det var så mixed upp. Jag kom ut med namnet Carlson. And. And. - Så. Jag kom ner och 'di skulle möta mig. Jag såg ingen jag kände igen men jag hade väl inte känt igen henne i alla fall, för jag hade ju aldrig sett henne riktigt, bara på fotografier och så där vidare. Men - jag hade ju några dollar i fickan på den tiden när jag kom hit, så jag tog en taxi. Jag hade hennes adress. Jag kunde inte engelska alls! Så jag visade till taxin. Han tog mig rätt till huset.

L: Men innan vi går in på det. Pappa tog en växel så att Du fick betala för resan?

Gustaf: Ja.

L: Vad kostade det att resa över?

Gustaf: Ja, jag vet inte riktigt hur mycket det var. Det var inte så värst mycket på den tiden. Jag har förglömt hur mycket det var, men det var inte så värst mycket, nej.

L: Och Du hade varit hos Wennerbäck och fått Ditt utflyttningsbetyg?

Gustaf: Ja.

L: Det var Wennerbäck?

Gustaf: Ja.

L: Vad sa han då?

Gustaf: Så hade jag 'nå' papper här. 'di fick ha rättigheter gå hit.

L: Ja. Du fick skriva till Kungen för att komma ifrån militären.

Gustaf: No det behövde jag inte för jag var inte gammal nog.

L: Jaså!

Gustaf: Jag var 18 år - and - jag behövde inte skriva till kungen.

L: Men vad sa prästen Wennerbäck när Du kom och sa att Du skulle åka till Amerika?

Gustaf: Å! Wennerbäck ja!

L: Vad sa han till Dig när Du skulle åka till Amerika?

Gustaf: Ja han var präst då. Wennerbäck ja.

L: Men vad sa han när Du kom och ville ha betyg utav 'en?

Gustaf: Han tyckte inte mycket om det.

L: Inte det!

Gustaf: Nej.

L: Vad sa han?

Gustaf: Vål. Han tyckte det vi skulle stanna där i Sverige. Det vad **jag** förstod.

L: Var det någon mer än Du som åkte på samma gång?

Gustaf: Å ja, det var andre också.

L: Ifrån Frändefors?

Gustaf: Ja jag vet inte så noga om det var så många andre, but; på samma gång, det tror jag inte det var. Ja det var Jan Karlsson.

L: Ja men han åkte inte då på samma gång.

Gustaf: Jan, ja. No. No. 'Di kallar honom Janne Fjäll. Han var ifrån Fjäll, Frändefors. Ja. Det sa dom där: 'Frändeförs!' sa dom där. 'Di språkar ju så dålig svenska där så det var ju rent bedrövtligt. Sen jag kom hit, jag lärde mig och språka ordentlig svenska. Inte som dom gjorde där. Det var ju så. Det var ju så, det var riktig bondländska! Det var den tiden. But jag säger det att: no country like the Unated States.

L: Du hade ingen fästmö då?

Gustaf: Jo det hade jag. Inte när jag for hit, då hade jag ingen.

L: Inte det.

Gustaf: Ja - det hade jag - men det var inte mycket. Då var jag bara 18 år. Men så var jag hemma och hälsa på efter jag 'vari i sju år och då hade jag en fästmö där! And she was nice. Hon var oppe 'ifrå (?) socken and 'ho hette Ida Hansson; Karlsson. Hennes far hette Karl Hansson - but - I don't know. Ibland gick hon för Karlsson och sen ibland gick hon för Hansson. But She was nice. I got back and wanted to get married to here, but she says to me: "You are going to go back"? "Ja". Othervice I could have married here all right.

L: Hon hade aldrig varit här över?

Gustaf: No no.

L: Vänta lite innan vi går in på det. Vi ska berätta hur det gick till med resan, hur Du åkte över hit första gången. Pappa tog en växel så Du fick pengar till biljetten.

Gustaf: Ja, visst.

L: Så åkte Du till Göteborg då?

Gustaf: ja ja.

L: Och Du var ensam ifrån Frändefors då?

Gustaf: Ja. Ja. Jag var ensam.

L: Tog Du tåget då?

Gustaf: No! Det var some andre, som var from Chicago. 'Di hade 'vari hemma och hälsat på. Jag kommer inte riktigt 'håg. Di var utifrån Torsbo eller what ever it var där. Så - det var väl 'di ende som var. Jag kommer ihåg riktigt bra hur det var på båten när vi åkte hit. En del blev sjösjuka och det gjorde jag med. En del sa, en del skrev där på väggarna och de sa: - - Saliga äro 'di seglivade - ty de skola se landstigningsdagen! - -

L: Och det var på Drottningholm?

Gustaf: Ja. Ja.

L: Det var i september 1923?

Gustaf: No 1923.

L: Ja -23 ja.

L: Ja.

L: Vänta nu lite grand. Du åkte med tåget ifrån Frändefors eller Vänersborg?

Gustaf: Jag åka på tåget till

L: Ifrån Frändefors?

Gustaf: Ja.

L: Där gick Du på stationen.
Gustaf: Ja, 'te Göteborg ja.
L: Göteborg, ja. Och så låg Du över natt där då eller?
Gustaf: Ja.
L: Så gick Du på båten där.
Gustaf: Ja. Ja.

L: Hur lång tid tog det?
Gustaf: Well. Det tog runt åtta nio dagar på båten.
L: Och det var stormigt och besvärligt.
Gustaf: Ja det var det. Det rulla som allting. Och många blev sjösjuka. Ja. Jag var också. Jag var sjösjuk. Man 'feck - Man 'feck 'kleks' och det var inte -
L: Det var inte 'gött.
Gustaf: No.
L: Men det var den första båtresa Du varit med om?
Gustaf: Ja.
L: Vad tänkte Du då när båten lämnade Sverige? Ångrade Du Dig, eller såg Du fram emot ett nytt liv?
Gustaf: Va?
L: Du var inte ångerköpt när Du var på båten?
Gustaf: Ja jag kom till Philadelphia.
L: Vad berodde det på? Var det att Din moster bodde där?
Gustaf: Ja. Ja hon hette Elisabeth. Elisabeth Kinch.
L: Jaha. Hon var gift med en engelsman.
Gustaf: Hon var gift med en engelsman. But he was a nice man. Ja. Han var kypare. He worked on some hotels down there. Ja, vad 'di kallar kypare. Ja.
L: Du förstod inte ett ord vad han sa?
Gustaf: No no!
L: Han kunde inte svenska?
Gustaf: Nej.
L: Men Din moster då? Kunde hon prata svenska?
Gustaf: Å ja! Hon språkar lika bra svenska som jag.
L: Hade hon barn?
Gustaf: No.
L: Inga barn.
Gustaf: No - hon hade inga, men: my whifes brother, he lived in Chicago and he had a little daughter - and she died; - and he died. He committed suicid after. And then he had a little daughter - and then my aunt Elisabeth in Philadelphia; she didn't have no kids of her own, but: she got hes daughter and she took care of her.

L: Så när Du kom till Philadelphia, då behövde Du inte gå igenom Ellis Island?
Gustaf: On Ellis Island?
L: Ja!
Gustaf: Jajamen! I was there.
L: Var Du det?
Gustaf: Jaa. I didn't have no examination in Sweden at that time.
L: Jaså Du kom till Ellis Island då?
Gustaf: Jaha. They took me there and they turned me upside down just about, but they couldn't find nothing wrong with me. If they had, they would have sent me back.
L: Vad gjorde de för någonting?

Gustaf: You had to take of every (?) of clothes You had and they took all kinds of test and they looked You through all over!

L: Men det var inga fel på Dig.

Gustaf: No, not at all. And I - Jag hade inte någon doktorsundersökning i Sverige heller. Det behövde Du inte. Men 'öm det var något fel med Dig, då skickade de Dig tillbaka igen. Då ville de inte ha Dig. Du hade till och bli frisk. Ja. And det var jag. Jag var så frisk och stark som **någon**. Yes. Det var inte något fel med mig då. Nej.

L: Du stannade inte kvar på Ellis Island en dag? Du åkte med tåget vidare.

Gustaf: No no. We were used like a bunch of cattles. They showed You through there and they looked You over and that was all. And: if You 'was okey: Go on.

L: Så Du tog tåget själv då till Philadelphia?

Gustaf: Ja, jag kom till Philadelphia.

L: Och Du tog tåget själv?

Gustaf: Ja.

L: Det var ingen som hjälpte Dig?

Gustaf: Ja, jag kom till Philadelphia.

L: Ja - men var det nån som hjälpte Dig för att komma på tåget!

Gustaf: No no.

L: Du klarade det själv?

Gustaf: Ja. Ja.

L: Och Du hade pengar då på fickan?

Gustaf: Ja, jag hade pengar nog så jag klara mig. And när jag kom 'te stationen där så fick jag en taxi. Jag kom inte ihåg Vad det var - en dollar eller vad det var för och komma då. Jag hade adressen, så jag gav den till taxidrivern där. Jag kunde ju ingen engelska. And - jag var där. Det var ingen som var hemma. 'Di var och titta för mig. 'Di skulle möta mig, men jag var där innan. Innan moster kom tillbaka så var jag där och jag satt på frontporchen och där - där var han, min onkel, - men **han** kunde ju inte någon svenska Du vet, inte alls, så jag kunde ju inte tala med honom heller.

L: Men han förstod vem Du var?

Gustaf: Å, ja, han visste vem jag var, för 'di hade väl - 'di hade reda på att jag skulle komma.

L: Vad hade Du med Dig på resan? Hade Du packat något särskilt i kappsäcken?

Gustaf: Nej.

L: Ingenting?

Gustaf: no JAG HADE INTE.

L: Inga arbetskläder?

Gustaf: No. No.

L: Du hade inte med Dig en bibel?

Gustaf: Jag hade bara vad jag hade på mig, det är allt jag hade.

L: Du hade ingen bibel med Dig?

Gustaf: Va?

L: Du hade ingen bibel med Dig?

Gustaf: Ja. Yes.

L: Hade Du det?

Gustaf: Ja. Ja.

L: En bibel?

Gustaf: Ja. Ja. Väl. No. Jag hade den inte med - Jag hade den inte, men min mor, hon skickade den till mig senare, om jag ska säga sanningen. Ja. Och jag har den nog någonstans här, men jag kommer inte ihåg var. Jag har den upstairs some place.

L: Gick Du ofta i kyrkan när Du var hemma i Frändefors?

Gustaf: Jaa, jag var konfirmerad där i kyrkan.

L: Ja vet det, men Du gick inte varje söndag till kyrkan?

Gustaf: No no.

L: För det var för långt.

Gustaf: No. No. No det var ju. Och nu när jag var och hälsa på så var jag i kyrkan och jag träffa en del. Särskilt träffa jag en del - well - vi kalla dom för Högdalspojarna! Ja.

L: De var i Din ålder?

Gustaf: Va?

L: Dom var i Din ålder?

Gustaf: Ja. De gick till 'körka varje söndag, det vet jag det. Det gjorde dom. Ja. Och mesta min bror, han går till 'körka varje söndag, så långt som jag vet, ifrån Ristorpet vad Di kallar. And - han cyklar. Ja. Och jag brukas. **Jag** cykla. Jaa. Jag tror jag skulle kunna göra det än idag! Ja Jag har försökt det här. My kids - You know. I tried their bicykle down there. I'm still riding on it, but not lately. But two three years ago I tried it. It is something You never forget.

L: Hur länge stannade Du hos Din moster innan Du började att arbeta?

Gustaf: Å - Ja, jag var inte där i mer än kanske en vecka eller så. 'Di gick med mig till en fabrik där nere i Philadelphia. Där fick jag arbete. 'Di alla kallade mig för the Swede. I couldn't talk to them. Det var en silk mill down there and they were dyeing. Dyed some yarn or all kinds of stock - You know. But I was working as a labor down there.

L: Jaha!

Gustaf: Ja. So - I worked as a labor there. I was loading (?) and I took (?) out of the boilery in the morning. (? Mening). I worked hard there. But; that was all right. I was strong and healthy. I got a little money. They didn't pay to much. And then - on the Saturdays - that I used to help the boss to wash the car. (? Utelämnat). The company paid for it. They were not supposed **to, I don't think** - but they trusted me - because; I couldn't talk English! So - I got paid all right for the work - and somebody (?) my ticket. That was illegal - but - who cares - I didn't. Hes name was Jack. I've forgot what hes last name was. He was a German! He was born in Germany! But he was one of the nicest man You could ever find! A big, fat man!

Jaha! I can see him yet today.

L: Hur länge höll Du på där?

Gustaf: Hur länge jag har bott här!

L: Nej! - Hur länge höll Du på i Philadelphia med det arbetet?

Gustaf: Å, bara ett år.

L: Ett år.

Gustaf: Jaa just det.

L: Lärde Du Dig engelska under den tiden?

Gustaf: Nja. Å ja. Well. A Year - not quite. And. And then I had some relation over in New York - and I had the address to there. He lived on Staten Island. And I went there. I got out of the job there, in the spring there. I was there all winter: from the fall. So; - late in the spring I got laid of. I was asking: what am I going to do now? I worked with somebody there. He said: "I don't know. "Well" I said: "I think I'm gona go to New York". But I'd learned to talk a little bit English at the time, so I could understand quite a bit. So! So - I went out there. I went up to that fellow, - some relation, a little bit. He was not really my uncle, but he was - he was related in some way to me. So: I phoned him. I had hes address. And; he got me a job there as a labor. Working. I was there all summer. I was working on some school houses out there, as a labor You know - as a labor - You know. Course I couldn't do any carpenter work, because I never had. And. And I was there quite a while, and I picked up a lot of English there, because

: not to many Swedes there. There was a few. But. So. And then. Then in the fall; that outside the work, they all got laid off, and so did I too. I said: What am I doing now? That fellow I worked with he says: - In Jamestown, New York - he says - is all kinds of jobs there - he says. All kinds of Swedes! I said: Okey! Let's go then! I had saved up a little money. I hadn't drink, or smoke, or do anything. So - what ever I had made, it didn't make much, but I had saved. That's how I got over here to Jamestown. And That wasn't all! After I've been here for quite a few years, - then I had a friend of mine. He said: "Why don't we leave town here" he said "and go to ...". - I worked for Art Metal - You know.

L: In what year did You arrive to Jamestown?

Gustaf: What year I arrived here?

L: Ja.

Gustaf: 1924.

L: 1934.

Gustaf: -24 ja. I came here -23, in the fall, but I came her -24, I think it was September in -24. - After I've been here about a year, then I met this fellow. He said: I've been in Jamestown - he said - and let's go there - he said. He said - There is All kinds of jobs - he said - I've been there before. So. That was Jan Carlson.

L: Jan Carlson.

Gustaf: Ja. Jan Karlson ja.

L: Where did You meet him in New York?

Gustaf: He was out there, working out there, but He had been in Jamestown before. Jan.

L: How did he happen to meet You?

Gustaf: Va?

L: How did You meet him?

Gustaf: Well -I met him on a job out there - I guess. We worked on a job there, on a school house, out in the Bronx. It took me one hour to get to work, one hour to get home. Right in the subway. But. Who cares. You could stand in the line and there was people. They packed them in there, just like harrings. Yeah! And it didn't smell good either - You know - all kind of dirty, dirty clothes. There was all kinds of jobs, different ones. But That was all right, it didn't bather me any. No.

L: Var hade Du träffat Jan? Hemma i Frändefors, eller hade Du träffat? Ja ni kände varann?

Gustaf: Jaa, jag träffa honom här och så var jag hemma i Sverige och hälsa på, efter jag varit här i sju år, så var jag hemma och hälsa på, för jag var inte gift då. Det var Jan Fjäll, kallar 'di honom.

L: Jaha. Och det var 1930?

Gustaf: Va?

L: Det var 1930.

Gustaf: Ja. Ja. 1930 var jag i Sverige.

L: Hade Du sparat ihop tillräckligt med pengar då?

Gustaf: Å ja, jag hade nog.

L: Hade Du haft arbete här på Art Metal då hela tiden i Jamestown?

Gustaf: Ja. No! Inte hela tiden. Jag var på Metal Desk och Metal Corporation. No. They used to call it Metal Desk, that's down by (?). I don't know if You

L: Jo det vet jag var det ligger.

Gustaf: Ja ja. I was down there for two years. And then. - I worked there for two years. I was doing a little bit of everything, and so on and I was welding, and so on and I got the experience. I asked for more money there. They wouldn't give it to me. So - that I went to the Art Metal. I took a day off and went to Art Metal. I asked them for a job there and they says:

what can You do? I said: I've been down at the Metal Desk, - what they called it then - for two years. And I said: I can do a little welding and I can do a little of this and that. "Okey". I got the job. I didn't have to take no examination or nothing!

L: Hur mycket begärde Du mera då? Du frågade efter mer pengar sa Du?

Gustaf: Jaa. Jag hade 35 öre i timmen där nere.

L: 35 cent?

Gustaf: 35 cent.

L: I timmen?

Gustaf: Ja. Men så ökade Art Metal. Där fick jag 50!

L: 50 cent!

Gustaf: Jaa.

L: Begärde Du 50 cent?

Gustaf: Jaa, jag fick 50 cent.

L: Ja, - men hur mycket begärde Du?

Gustaf: Jaa. Jag begärde inte något särskilt, but I. Ja. Det är allt de ville betala mig i alla fall - så.

L: Var det en svensk fabrik?

Gustaf: Jaa ja. Larson, he was a big shot down there. Yes. Yes he was. And there was. There was Algot Larson, he was a big shot - and he was - well - I don't know. And there was Elton Johnson, he was a superintendent. He was a nice man. Larson, he was bigger than the rest of them, so I didn't know him much. I knew him. I knew what he looked like. He was a big man when he walked around the shop sometimes - and that's all.

L: But he didn't talk to the workers?

Gustaf: No no. No.

L: He didnt do that?

Gustaf: No. But Johnson did! Elton Johnson did! He was a real Swede. He came from Sweden.

L: Ja.

Gustaf: Å ja.

L: Och Larson, did he come from Sweden?

Gustaf: Ja Larson did too I guess, but You didn't see him too much. He had a bigger job.

L: Var det många svenskar som arbetade där?

Gustaf: Ja det var nästan allt det var.

L: Allt det var.

Gustaf: Ja ja.

L: But no unions?

Gustaf: No no, there was no unions. No.

L: Vad **gjorde** ni för någonting?

Gustaf: Vi gjorde hospital work, for hospitals - You know. Furnitures. And then: for bank jobs. Ja. You know. (?) and all kinds of stuf. They had a chair divition, they made chairs.

They made a little bit of everything. I worked then - I worked on a special work for the bank jobs; and hospital work and that - it was special. There was all made by blue prints. So; You had to start to learn to read blue prints too, which I got. I could make it pretty good!

L: Did You go to school then?

Gustaf: No. No not much, I did a little bit. You couldn't go to school, at the time, to learn how to read the blue prints or drawing. So I went there a little bit. But I didn't know why - I didn't

care much for it, because; I had to go out at nights and have a little fun! There was no fun to go down there and sit.

L: Vad gick Du med i för föreningar när Du var här? Var Du med i Wasa?

Gustaf: Ja, jag tillhör.

L: Wasa?

Gustaf: Ja, jag tillhör Tore Loge.

L: Och the Wikings too?

Gustaf: No no.

L: Inte Wikings?

Gustaf: No.

L: Inte Brödraförbundet?

Gustaf: No no. No det var förr i tiden - men - svärfar här, när han levde, han tillhörde Brödraförbundet.

L: John Ericsson.

Gustaf: Ja.

L: Så sa Du det att Du åkte hem till Sverige 1930.

Gustaf: Ja, jag var 1930. Då hade jag vart här i landet i sju år.

L: Varför åkte Du hem då? Längtade Du tillbaka till Sverige eller?

Gustaf: Ja well. Jag var hemma i Sverige då 1930. Jag var hemma. Det föll bort fem månader ungefär.

L: Fem månader!

Gustaf: Jaha. Men jag hjälpte dom. Jag hjälpte min far på farmen.

L: Säger Du det!

Gustaf: Ja. Ja. Jag arbetade där. Jag arbetade på farmen och hjälpte 'hoonom, för han börja och bli - well far min han var inte så stark. Han hade dålig rygg. Så det var.

L: Så Då träffade Du Elin Hansson sa Du.

Gustaf: Va?

L: Då träffade Du Elin Hansson i (?).

Gustaf: Ja ja.

L: Hur träffade Du henne?

Gustaf: Å. Ja vi var ute. Jag gick ut med en pojk. Han hade bil. Det var. Han var oppifrån - well - 'di hade en affär där oppe i .. Han hette .. Sjutton, vad han hette; Valdemar. Ja. And. And.

L: Å Valde i Bodarne?

Gustaf: Valde på Bodarne ja!

L: Du kände honom!

Gustaf: Ja, jag var ut med 'hoonom mycket.

L: Han var en spelevinker han, va?

Gustaf: Jaa ja. Jag var med 'hoonom mycket. Han körde bilen. Han körde bilen och många gånger så var han bra nog full när han körde, men det var inte farligt på Den tiden.

L: Kände Du Georg också?

Gustaf: Jaa ja.

L: Och Nanna?

Gustaf: Ja, ja, Yes.

L: På Högdal?

Gustaf: Ja.

L: Jaså Du var känd med dom?

Gustaf: Ja ja. På Högdal ja. 'Di hade en liten affär där Du vet. Ja.

L: De var tvillingar, var dom inte det?

Gustaf: .. Ja - I guess so.

L: Och så bror till Valde hette Georg?

Gustaf: Ja - Där var det två systrar.

L: Ja där var två systrar ja.

Gustaf: Ja. Ja det var det.

L: Och Georg hette andre brodern.

Gustaf: Ja ja. And de - de söp som fasen ser Du.

L: Jaså gjorde dom det?

Gustaf: Jaa ja. Jag var med. Jag gjorde också. Dom där dagarna är gångna. Jaa, I can take a drink, but I can't take what I did years ago.

L: Vad berodde det på att ni drack så mycket då?

Gustaf: Va?

L: Tyckte flickorna om att ni drack er fulla när ni samlades?

Gustaf: Jaa - jaa - det var väl inte så bra. För det mesta, när jag gick och såg 'fleckerna där - då var jag nykter.

L: Jaså var Du **det**!

Gustaf: Ja.

L: Och då träffade Du Elin Hansson.

Gustaf: Ja ja.

L: Så ni hade sällskap hela sommaren då?

Gustaf: Ja hela sommarn.

L: Sa Du till henne då att: Du skall åka tillbaka till Jamestown?

Gustaf: Ja. Jag sa. Hon satt där: Du skall ju gå tillbaka till Amerika, så nu är det väl lika bra att vi slutar opp och gå ut tillsammans. Så. Jaa, sa jag, jag ska gå när som helst nu så. She was good looking! She was really! She was dark - and she was not fat and she was a really nice looking girl! When I was 25 years old, then I had a big big party over there - when I was there in 1930 - I was 25 then. And I had - I had a cook - and I had everything and I had plenty to drink: beer and whisky, and everything that anybody wanted. And my uncle over there, he was a carpenter. He helped me to lay out the dansbana, vi hade. Jag fick låna lumber från Skarholms där, 'di hade. Så - han sa - Du får ta dom - ta dom. Du kan lägga ut en dansbana där. Så. Sen efter det var över, då tog vi sönder that lumber, that we got there. That was just as good after, I didn't hurt it any. Där dansade vi och så hade vi -

L: Vem spelade? Valdemar i Grunnsbo?

Gustaf: No. Det var en annan. Han dog när han kom hit. Det var Paul Hansson. Han var spelemannen. Men jag hade. Jag hyrde en del ifrån Vänersborg som kom och spelade. Jag hade en riktig orchestra.

L: Säger Du det!

Gustaf: Yes!

L: När Du åkte hem till Sverige då, 1930, då hade Du sparat ihopa lite pengar?

Gustaf: Å ja.

L: Du kunde russia lite grand.

Gustaf: Jag hade lite pengar - but - det var inte värst mycket - men jag 'kanse hade 1 000 dollar och vad det var. På Den tiden,

L: Du skulle ha kunnat köpt Dig en gård - för fanken.

Gustaf: Jaha!

L: Du tänkte inte på det?

Gustaf: Nej nej!

L: Du ville inte ha någon gård?

Gustaf: No no. Jag ville inte 'va en bonne där!

L: Vad sa Ida Hansson då? Ville inte hon gifta sig med Dig?

Gustaf: Jaa. Hon arbetade där oppe, på en plats där oppe i Ryds socken.

L: Jaha. Kom hon ifrån Frändefors eller?

Gustaf: No, det var opp i Ryds socken.

L: Hur träffade Du henne då?

Gustaf: Jag vet inte. Jag träffa henne på en dans där, tror jag det var, på så sätt. Ja. Men hon är väl gången - tänker jag. Jag vet inte det. Det är detsamma, för det är så länge sen, så.

L: Och sen - efter Du hade betalat orkestern och brutit upp dansbanan - då var pengarna slut.

Gustaf: Just det var. Jag hade return, jag hade ticket för mej tillbaka, hit - fram och tillbaka, så jag behövde inte mycket pengar. Allt jag behövde så - när jag kom till New York - så - jag hade nog för och ta tåget och komma hit 'te stan. Och det hade jag.

L: Vilken tid på året var detta?

Gustaf: Va?

L: Vilken tid på året var det? Vilken årstid var det? på hösten eller vintern eller?

Gustaf: Vad tid det var? Jag kom tillbaka här i september.

L: September.

Gustaf: Jaa, jag var där. Jag kom 'te Sverige tidigt, jag kom dit i maj.

L: Var det en bra sommar i Sverige?

Gustaf: Å ja.

L: Tyckte Du inte det var ledsamt att lämna pappa och mamma då?

Gustaf: Jaa, det var det nog lite svårt, men det

L: De ville inte att Du skulle åka?

Gustaf: no. Jag ville inte vara där, för det var dåliga tider där - och **här** var det ju. Det var inget särskilt bra här på **den** tiden, men jag fick mitt arbete tillbaka.

L: Hade Du lägenheten kvar här under tiden eller hade Du sagt upp rummet eller var bodde Du? Boardade Du?

Gustaf: Jag hade. I had a room uptown and I ate on a restaurant. Yes. I lived uptown. I lived on Wincent hotel there on the 2nd street. I had a room up there and then I used to eat on restaurant.

L: Åt Du hos Oliver Carlson?

Gustaf: I ate there a lot. He is still living I believe!

L: Ja. Han lever än. Jag pratade med honom igår! Jag träffade honom igår.

Gustaf: Ja! Jag har inte sett 'en på längen. Jag brukar gå, för jag tillhör the Swedish Society.

L: Ja. Jaså Du tillhör det?

Gustaf: Ja. And I used to see him there, but I haven't been there for a long long time, because I don't drive no more. I quitt. I used to have a car. My son got the car, I gave it to him. And my grand son drives it now, he's 17 years old.

L: När Du åkte tillbaka, i september då 1930, då sa Du Adjö med Ida Hansson? Det var slut.

Gustaf: Ja det var slut. I had never heard nothing. I send her a Christmas card and That's all. I never heard no more.

L: Ingenting?

Gustaf: No. No. I suppose she found somebody over there, that she's probably married.

L: Men sen kom Du hit då, rätt in i the Depression. 1930. Du fick arbete på Art Metal med en gång?

Gustaf: Jaa. Ja. I had a deferment there, I go over there and stay and then come back - and have my job - just like

L: Vad bestod arbetet i? Vad gjorde Du för någonting?

Gustaf: Jag var - I was welding most of the time; spot welding and gas welding and arc welding - and - I've done a little bit of everything there. And I worked hard, and they were good to me. It was a heck of a good place to be.

L: Jaså.

Gustaf: I wouldn't have stayed there for 40 years if it wouldn't have been any good.

L: Du var där **hela** tiden i 40 år!

Gustaf: Ja.

L: Du var aldrig avlagd?

Gustaf: Well; - I quitt once. I quitt once, which I should never have done, but - a friend of mine - he says - we were good friends - and he was not married either. Neither was I. He says: "Let's go to Cleveland! and see if we could find a job". I says: "All right". So. He hardly hadn't any money at all, but I had. So; I helped him out a little bit. We couldn't find no job in Cleveland, as we wanted. He said: "Let's go to Youngstown, Ohio". They were doing the same kind of work as Art Metal was doing - see. The same kind. Sure. I got a job there - and he did too. Yes. But; I don't know. That was in the fall - and I stayed there all winter. I was working there, until late in the spring. And I don't know. I didn't like it. It was a dirty town! You couldn't even go out and sit on a bench out there, without getting that soot on You. They had to many mills there - You know - that made that dirty, - steel mills - You know. And then I liked to fish. So. So. The spring came, and I used to fish a lot there. And - I'll go back here again. Then they had a party on somebody, that got married, that I used to work with down the Art Metal. And. So. They were there, the bosses, and everybody, was there. And the boss, he says to me: "Are You back here"! I says: "Yes, I'm back". I says: "I ain't got no job"! He says: "Come and work for me" he said. I didn't even have to go down and ask for the job. I says: "Okey Oskar". Hes name was Oskar Hägglund. A big, fat! He was so big! He was short, but he was fat. I says: "Okey" I said: "Thank You".

L: At Art Metal?

Gustaf: Art metal yeah. So - if You were a good worker - You had no trouble to get any job. I never had no trouble to get any job! Course I worked hard and I turned a lot of work. Somebody told me, that "he wants You back". He said: "You turned a work for two men"! "Well" I said: "I don't say much" I said. I do what I can".

L: Jaså det var de som arbetade sämre än Dig?

Gustaf: Å ja. Det var inte alla som kunde.

L: Då blev de avlagda med en gång?

Gustaf: Ja.

L: När gifte Du Dig?

Gustaf: Å, jag 'gifta' mig. I was married for 42 years. I got marry at Christmas there. I've been married for 42 years.

L: Du gifte Dig ganska sent då?

Gustaf: Ja, jag var gammal jag. Jag var 38 år när jag gifte mig. And. My whife was 33.

L: Vad hette hon?

Gustaf: Laureen.

L: Laureen.

Gustaf: Laureen.

L: Första namnet var?

Gustaf: Laureen Henrietta Tapper. T a p p e r.

L: Å - Tapper!

Gustaf: Tapper ja.

L: Hon var svensk?

Gustaf: Jaa. Och han var svensk ja. Men 'ho var svensk med. Ja hon var född här i landet men hon kunde svenska. Ja. Hon kunde bra svenska. Hon var med mig i Sverige. Hon var med mig, vi hälsade på i Sverige. Hon var med mig fyra gånger. Vi var i Sverige och hälsa på, but jag har ju en syster nu, hon är inte så gammal. Hon var bara - hon var bara ett år gammal när jag for till Amerika. Så hon är en 17 år yngre än mig.

L: Bor hon här i Jamestown?

Gustaf: No no. Hon är i Sverige.

L: I Sverige.

Gustaf: Jag har ingen här nu.

L: Du är ensam.

Gustaf: And Marta Johnson, You probably saw in the paper, she was my cousin. She is died. She died just lately here.

L: Hur träffade Du Din fru här i Jamestown?

Gustaf: Å - jag träffade henne i Seldrom Park.

L: Jaha.

Gustaf: Ja! That's were I met her - because - I had a friend of mine. He was with me - and we lived together at the time. He happened to know her. I followed him up to Seldrom Park and she was up there, that afternoon. Then I didn't see her for a long time after, course; I left town too - You know. At the time I went to Youngstown Ohio - and then I didn't see her. But then I got back; i thought: well, I wanted to look her up, see if she was married or not - and she wasn't, so then I started to go together with her. And we went together for quite a while, before I got married to her.

L: Where did You marry? In the First Lutheran church?

Gustaf: No. Betel.

L: Oh Betel.

Gustaf: Betel. I belonged there.

L: Gick Du med i the Bethel Lutheran när Du kom hit med en gång?

Gustaf: No no.

L: Du var inte medi kyrkan det första?

Gustaf: Jag tillhörde inte någon kyrka alls på den tiden. Jag brukade gå till Frälsningsarmén ibland när jag var singel. Yes. But. Men sen när - when we got married, we got married at the Betel Lutheran - and then we joined the church. My whife, she was a Methodist. She used to belong to the Methodist church. But then I was a Lutheran, and I says: What are You doing (? Resten av meningen)? I've been a member there for many years now.

L: So Your whife turned from Methodist to Lutheran?

Gustaf: Yes, she did. But I was a Lutheran!

L: Köpte ni ett hus då efter ni hade gift er?

Gustaf: Va?

L: Did You buy a house then after You have married?

Gustaf: No. My father and I had this house here.

L: Oh here!

Gustaf: Ja.

L: So You just moved in!

Gustaf: Yes, we just moved in.

L: You made a good move.

Gustaf: Yes - I think I've done the right thing! I had a little money, so I bought a place, up at the lake front, up there. I gave that to my son. He owns it now. I said: "You are going to have it". So. He's a young man, he's only around 42 years old.

L: How many children do You have? Two boys and? -

Gustaf: No. Oh - He has. He got two boys and a daughter.

L: Yes, but You have only one boy?

Gustaf: Ja that's all. Ja. We only had one. The thing was this. Probably it could have been more, but; after all, we were not so young - and I figured it was pretty hard for my wife to have any more. But she was all right, at **that** time. It was nothing wrong with here what so ever. But then, during the later years, she had a diabetes. She (?) about three weeks, or something like that.

L: She died three weeks ago?

Gustaf: Just about. Ja. Ja!

L: Did she work when You got married?

Gustaf: Ja, she was working. She was a book keeper up to the book factory, - You know. That's still in business - isn't it?

L: I don't know about that. She continued to work then after You got married?

Gustaf: No.

L: She quitted that?

Gustaf: Ja. I told her. I said: That's enough. You got me to take care of - and You got Your father to take care of. I says: "You quitted". I says: "I'm working. I'm making up money so we get along. You don't have to work". So; so that was it.

L: You weren't laid-off during the Depression?

Gustaf: No. I worked there now and then.

L: So they had job?

Gustaf: Yes. There was awful hard times just during the Depression. It was ruf. Like I say: I worked there now and then - and then I go up town and there I meet some of my friends. I used to ask them: are You working? "Work! What's that"? You couldn't find a job!

L: But how could they survive then?

Gustaf: I didn't very good, but I had saved up a few dollars i had from when I was working.

L: The factories were completely closed? Not Art Metal?

Gustaf: Art Metal was there. They did work; now and then. Once in a while You got a day or two in, and: that's all? Course: they didn't have no work to go around. No.

L: So that was a tuf time.

Gustaf: Yeah. And then we had a long strike, but I was laid off before. It was way way back. And; I wasn't on the strike. But - then I went to look for work. They had a long line out on the sidewalk - to look for jobs - and - I was in the line. They asked me. I was down the Dahlströms. They were even standing out on the sidewalk, when I got into the line. So they asked me: "What can You do"? "OH" I says : "I'm laid off" I says. "I had no work. I says "I used to work at Art Metal" I said. "I can do a little bit of everything". He said: "Step to the side". There was a long line. There was probably 50 60 people there! looking for a job! - You know. I got the job down there.

L: At Dahlströms?

Gustaf: Dahlström ja. "So; If You want to start tomorrow"? "What are they doing there"? They were doing automobil frames for Packards, - at that time. "What can You do there though"? I says: "I can do a little bit of filing, and anything like that" I says. "I'm used to it". I got the job there. I was there all summer! And; then in the fall, they got a strike again, so then I got laid off. But; then I had a few dollars - I got by - one way the other. Well. Somebody told me - at the time - He said: "How could You get a job"? **I was going with a girl friend, and her brothers didn't have no work. They had been down and tried to get a job, but they couldn't.** "How did You get it"? "Well", I says: "I don't know. I got it. I told them: I can do a little of This and a little of That and have experience". There was a good place to work though. Yes. Ja.

L: There were still no unions?

Gustaf: No unions at the time no. No, not then. No. No! There was no union, what so ever. No.

L: Was it better to work at Dahlströms or at Art Metal?

Gustaf: Well - it was just as good. They were about the same - I would say. Yes. It was a good place to work on, both of them. If You done Your work, nobody never bathered You. No. They didn't bather You. Course; I turned a lot of work for them too. They used to tell me: It's no wunder they want You. You turn out work for two men. Well. I says: I work hard and That didn't hurt me any! I was healthy and I'm fairly good yet!

L: How about the unions, when did they come in? Before the war?

Gustaf: The unions came in there around 1930. Yes. The unions.

L: 1930!

Gustaf: Ja. Ja. Not before. Most of them.

L: You mean 1940? They came in before the Depression?

Gustaf: They came, probably in 1935 - or so.

L: The unions?

Gustaf: Ja.

L: How did they start then? How did they go in there in the plant and tell them: You have to go into the Union?

Gustaf: We had meetings. They were afraid they were going to get fired, but I did join, and nobody never bathered me. I wasn't ever to active - You know - and I never cost them no trouble. Some of the guys there, later on, they got too much, they got to strong. Some of the union leaders down there didn't want to do nothing. All they 'was walking around the shop and looked for trouble.

L: Were those people Swedes?

Gustaf: Ja. Some of them were Swedes. There was. Hes name was Smith - and another one, it was Claude Thousand, and; so on. They were no Swedes. They had some Swedes out there: comedy men(?), and so on, but I was never. I was never in no comedies(?), or not, I stayed out of it. I belonged to it. I paid my dues and I belonged to it, but I never cost them no trouble. No.

L: And the management didn't tell You anything either then?

Gustaf: No no. They didn't care. If You took care of Your job - they didn't care. And I used to go to the union meetings, I used to go there, but; I never had nothing to do with it. I was no comedy man(?), or anything. It was all right. I say: the Union have done a lot of good - and - a lot of bad things too.

L: What do You think that they did wrong?

Gustaf: Well. What I think they did wrong was that some of the union leaders, in the big shops, They walked around the shop and looked for trouble. And there was some other guys - You know - they wanted to do their work, just they wanted to be there and get the money, but they didn't care of what was turning on, out of work.

L: Could they be active in the shop though, I mean: to walk around and talk?

Gustaf: They walked around there, looking for trouble.

L: There were no socialists in there?

Gustaf: Va!

L: Det var inga socialister inne där?

Gustaf: Ja, det var det. Socialister och kommunister!

L: Var dom ifrån Sverige?

Gustaf: Ja, en del var och en del var inte. Det var inte många som var ifrån. They were born in this country anyway.

L: When the Union started, were there mostly Swedes then at Art Metal?

Gustaf: Just about. Just about all Swedes. There 'was all Swedes there, - we made a special stuf up there. There 'was just about all Swedes, were we made it. And in the paint shop they had the Italians.

L: Oh Italians!

Gustaf: Italians. They were all in the paint shop, because; they were not as mechanics as the Swedes.

L: They were not?

Gustaf: The Swedes were better mechanics. And somebody English. Yes.

L: So the Swedes didn't mix with the Italians then?

Gustaf: Well. Were I worked, there was no Italiens. It was just about all Swedes. I worked with the metal stuf. It was all metal special stuf, made by drawings. So; You had to learn to read the drawings to some. I was never to good at it, but I could make out it. During the war, every third week, they kept me out at the war. Course we had a lot of war work - You know. And I was 37 years old at the time but I wasn't married. I was up for this (?) examination and it was nothing wrong with me. I was okey. I says: "I've been up for one" I told the company and I says "I'm going to Buffalo the next week" I said "for another one". And. And. He said: "At Your age, they shouldn't take You"! He says: "We need You here". So: they gave me deferment. I got out of it. The company was good to me - and I suppose I was good to them too, because: I was never lost a day. I was there every day. We had

L: For 42 years!

Gustaf: Yes. Yes. And then, some guys, after pay day; the pay day was on Thursday. On Friday - a lot of times - You didn't see them guys. No. So. Then they came to me and they said: "You gona take that job over". I says: "What's the matter"? He says: "He's not here". "Well" I says: "What's the matter"? I says. "Why can't You come to work, like the rest of them"? The booze - You know - it's trouble. To many.

L: To many drinks.

Gustaf: To many drinks.

L: Could they come drunken to their jobs?

Gustaf: Well. -

L: Did they get away with it?

Gustaf: They got away with it. Because: the boss says: "Yeah, I know"! I said: "What's the matter with him? Why don't he comes to work"? "Well" the forman says: "You know he has trouble". "Well", I says: "Yes. Now, I don't know were he'd left off on the job there" I says. "You want me to take it over" I says. "It can be hard to go and take up somebody elses work, after he had worked on it". "Well" I says; "I'll do it. So I have done that, a lot of times. Yeah. "Well" the boss says: "he's a good man when he's here". "But" I says "That - mabee - but then, when he isn't here - he isn't any good. Is he"? The boss didn't know what to say!

L: Did You have any boss job, when You were there for 42 years?

Gustaf: No. No, not really. I was a sort of a group leader there. I worked ever third week. We had night shift dorn there and we were about ten men, that was during the war. And then; when I had my week there, then I had to be an overseer there; i was not really a boss, but: we were ten people - just about. And then we used to - at night - about nine o'clock; You know - then we had our lunch hour. Bernie was over there and some of them drank. I just went over and 'eat', i never drank any whisky or anything - or beer. So. I had nothing against about it, but not when I was working! I never - I never had any. So. I told some of the guys. I said: "I'm not going to tell the boss".
We got a little bit when the Union got together, then we got a little rase. I probably had. I probably was paid just as good, or more, and most of them there. I'd say I was, but; - otherwise: No.

L: When did You get Your first vacation, for instance?

Gustaf: Oh - I don't know, there was quite a long time ago; I've forgot.

L: Just one week?

Gustaf: Yeah - one week, to begin with.

L: With pay?

Gustaf: Ja ja.

L: How about hospitalisation? If You got injured? or sick?

Gustaf: I don't know. I never got any! so I don't know.

L: You were never sick?

Gustaf: No. No.

L: You left from here: 82 Beach street, every day.

Gustaf: Ja. Ja ja.

L: Did You drive over then? or How did You go to Your work?

Gustaf: I drove to work.

L: Ja. Did You have lunch with You then?

Gustaf: Ja.

L: When You had lunch together with the rest of the workers, did You sit in one big group: the Swedes and the Italiens together - and talked over the lunch?

Gustaf: No. No.

L: You didn't do that?

Gustaf: No.

L: You All ate by Yourself?

Gustaf: Ja.

L: There was no discussions there?

Gustaf: I used to go out on the (?). They had a place, they opened the door there and you could sit outside there on a step there.

L: Ja.

Gustaf: Ja. So: that's usually what I did. I. .. I. .. I used to have a few sandwiches with me. I was boarding there to begin with and then, when I got married, she packed my lunch, a few sandwiches. That's all.

L: It was half an hour lunch break?

Gustaf: Ja half an hour. Ja.

L: And You started at 7 o'clock in the morning?

Gustaf: Ja. Ja? 7, or 7.30, I think it was. Ja. Sometimes we worked over and worked in nine hours.

L: You got paid extra then for the overtime?

Gustaf: Ja.

L: How about coffe break in the morning and in the afternoon?

Gustaf: It was around 10 o'clock.

L: You had a coffee break?

Gustaf: Ja. Ja to the last - otherwise; You could eat. You could eat at any time You wanted to eat. They didn't care. No. No there was no. There was nothing. And they had somebody came there with. With. They sold stuf outside the shop there at noon hour. You could get Hamburgers or anything there.

L: Jaha.

Gustaf: They stopped on there with a truck You know, with all kinds of stuf.

L: During the war, nobody could strike then?

Gustaf: 'A'!

L: When the war was on.

Gustaf: Ja!

L: Nobody could strike then?

Gustaf: No. No.

L: There was no strikes, or walk out-s, or anything?

Gustaf: No.

L: How about the rest of the factories in Jamestown? Like the furniture factories and Crescent Tools for instance?

Gustaf: Well -

L: Did they have any problems?

Gustaf: Crescent Tools - well - no. I don't think to much. I guess they did some big strikes there towards the last. Ja ja. Ja they did. And Danielsons too. They were making tools too - You know.

L: Danielson?

Gustaf: Danielsons yeah. They were over on Allen street - You know. Ja - they were.

L: The Italians, they came in: more and more. Was it after the war the Italians came in?

Gustaf: Ja.

L: Then they started to get forman jobs?

Gustaf: Yes yes.

L: And they did everything?

Gustaf: Ja.

L: How did the Swedes like that?

Gustaf: I don't know. There were the old Swedes running Art Metal - just about. There was Algot Larson, he was a big shut. And then there was Alwin Johnson, he was a superintendent. And. So. It was all runned by Swedes! Ja. And. And; the paint shop, there was all Italians

working in the paint shop, because: the Swedes, they were upstairs, were we **made** the stuff - some in the same room and some up. I was there, were they made it. - See. And: the Swedes were better mechanics than the Italians. The Italians were all right! They were nice people and that, but they were not as good as the Swedes for to being a good mechanic. No. Oh - there were some English there too. They were all right! Yes. They were just as good as the Swedes. Like I say. But the Italians, they were in the paint shop, they were mostly there. I started. The first job I had there, I started on. When I came to town, 1924, I started on the Empire Casegoods, at the time, the furniture shop - and they put me on the hand sanding down there. I told them: this is no job for me. I went out. I took a day off and I didn't say nothing. I just stayed home on Monday and I went out and looked for a job. I got a job down at Dahlström.

L: Why didn't You like the hand sanding?

Gustaf: There was no. There was no job. No heck. No. No I didn't like that. I didn't have that job, more than a week. Then I went out in some place else - and looked for one - and then I got one down at Dahlström. Yeah! That was all right. That was a good place to work! Yes. I was welding down there, - and; - so on. Then I went back to Art Metal again. I went there when things picked up. I got back there.

L: When did You retired? 1965?

Gustaf: Ja. -65. I've been retired all since. - I retired when I was 65 years old.

L: Jaha.

Gustaf: Ja. So You can see a long (?), that's 15 years. Ja. And some guys told me; I could have worked to 68, at the time, see. They told me: "You're a good man. You can stay here longer"! "Well", I said, "I've work long enough" I said! "I'm gona give it up"! Then we had a shop pension - You know. That was a great help, for a while, but; then Art Metal folded up and they took the pension away. I had it one year and 7 months and then they took it away.

L: How could they do that?

Gustaf: Well. - They done that in those days, they can do it today. But - like I said before: i was born 30 years too soon!

L: But; didn't You feel bitter then when they took the pension away from You?

Gustaf: Yes. But; I was all right.

L: But You paid in to it all the 42 years!

Gustaf: Yes. Yes. But; I was all right. I was not down and I had a little money. Some pore guys, they didn't have any - after pay - they came around and borrowed money. - You know. - "What are You doing"? I said, "You got paid yesterday". "Well, I gave it to my wife" they said". But I suppose they didn't. Then; when they were on the way home, they was going to have a drink. Then they didn't have nothing to buy for. I says: "If I want one, I always was keeping it off, so I can have a drink if I want one", I said. "I don't give my wife all the money" I said. No. I was, like a bank, down there for a lot of them, but they were pretty good. I didn't lose much. Just about all of them paid me. They paid me on the pay day and they paid me what they should. But: then I got married. Then I told some of them guys. I says: "Now I'm married" and I says: "I need money. I want to quitt lending out money"! So; they didn't bather me much. It was a guy, here and there, a good friend of mine probably. I let them take a little - but I said: "Otherwise ... " I didn't lose much, they were good though for just paying back. Ja.

L: Were the workers paid by checks or cars?

Gustaf: Towards the last we got checks and they carsed them down there! The Credit Union. Credit Union. I could go down there. I went to the Credit Union a lot of times. I used to have a little money in there too. Then the Credit Union went (?), but what I had there - I had money in there too - but: finally; I had to go and get so much every week, because: to get my money

out of there. I finally got it all out of there, so I didn't lose nothing. Otherwise they went to heck.

L: What did The Union say when they took the pension away?

Gustaf: There was nothing they could do about it there.

L: Where was the Union?

Gustaf: I don't know. There was nothing they could do about that.

L: You mean: they were just quiet?

Gustaf: Ja ja.

L: Nothing happened?

Gustaf: No. No. They can do it today! Today, from what I've heard, it doesn't make any difference where the money comes from, whatever You got them - and something like that. They got to give it to You.

L: But here You are prising Art Metal as a good place and here they take the pension away from You!

Gustaf: Well - The Art Metal are folded up. When they moved up to that other place - Kummings - where Kummings is now - I worked there for the years.

L: At Kummings?

Gustaf: At Kummings ja. For the Art Metal. Then the Art Metal went out of business.

L: And Kummings took over?

Gustaf: Well. Kummings bought that after.

L: They had nothing to do with it?

Gustaf: No no. They had nothing to do with it. No they bought it after. My son works for the Kummings. He's an engineer. A supervisor. So; He's got some guys working for him. He is a smart boy!

L: He will get his pension?

Gustaf: Well he probably will, but he's a young man yet, he's only about a little over 40 years old. I was older when I got married. That's how it happened he is that young. Ja.

L: Then You belonged to the Vikings?

Gustaf: No! No! I belonged to the Wasa.

L: To the Wasa ja.

Gustaf: Tudor Loge. I don't even have to pay no dues there no more.

L: Oh You are a life member.

Gustaf: Ja. Because I belong there since 1937.

L: Jaha.

Gustaf: And my wife did too. We joined at the same time. We were not married at the time. No. But they are good people there! There's nothing wrong. They have a little to drink up there, but they have nobody that gets drunk, or anything. If You do - out You go! If You don't behave - out You go. Ja. Ja. That is right. Ja. If You don't behave right and talk profane language, or so; get drunk, - they don't want You.

L: If You look back to all those years, since 1923, when You came here. You never regretted You left Skarbo or Frändefors, or Sverige? Du har aldrig längtat tillbaka?

Gustaf: No. No.

L: Inte det?

Gustaf: No. I was over there, like I told You. I've been over there visiting five times. Sex times!

L: Sex times.

Gustaf: Ja. And my wife was with me four times! Ja. She was born in this country, but she could talk pretty good Swede. Yes! Yeah she could. I miss her like everything. She was the nicest - nicest woman You could ever live with.

L: Jaha.

Gustaf: Ja. Ja. That's hard to think of it.

L: Du nämnde John i Fjäll här.

Gustaf: Va!

L: Du nämnde John i Fjäll.

Gustaf: Ja.

L: Han åkte tillbaka och köpte en gård i Frändefors.

Gustaf: Ja Jan ja.

L: Ja Jan i Fjäll.

Gustaf: Ja Jan i Fjäll ja.

L: Han var här i Jamestown.

Gustaf: Ja! ja.

L: Var arbetade han?

Gustaf: ... Empire Casagods, I think

L: Jaha. Bodde ni ihop eller?

Gustaf: No.

L: Nej.

Gustaf: No. I was boarding. I had a boarding place - You know - for years. Ja.

L: Men han åkte tillbaka till Frändefors och köpte en gård.

Gustaf: Ja det gjorde han.

L: Jaa, men Du hade inga tankar åt det hållet?

Gustaf: Nej!

L: Du längtade inte efter någon mark eller jord.

Gustaf: Jag ville inte 'va' någon bonne.

L: Inget hö och ingen harv?

Gustaf: Nä. Det 'kunne de ha alltihop. Jag ville inte ha det.

L: Men brorDin nu.

Gustaf: Ja ja! Oskar, ja! Han är ju! Väl han gjorde bra då! Han köpte det där. - Well han hade inga pengar när han köpte det men han fick en del till och skriva på det, Du vet. Så. Så. He made it out pretty good. Ja. None of hes sons got it, no. And Oskar, han går i lagårn och! arbetar där ännu! Det är vad dom säger, jag vet inte. Och så går han 'te 'körka, varje söndag. Han åker cykel.

L: Är han mera kyrklig än vad Du är? Går Du i kyrkan varje söndag här?

Gustaf: No no no no.

L: Du har aldrig gjort det?

Gustaf: Väl - jag tillhör the Betel Lutheran church.

L: Men Du går inte så där ofta i kyrkan?

Gustaf: No no. Det är för långt bort och gå. Jag kör inte bilen något mer. I gave that up. I thought: I'd better quitt that, before I'll get any troubles.

L: Och det är inga grannar som går dit till den kyrkan?

Gustaf: No. Det är ingen runt här som är

L: Är det flera svenskar här runtom?

Gustaf: Ja det är inte svenskar där något mer.

L: Inte det?

Gustaf: No.

L: Men det var många svenskar här nerom.

Gustaf: ja det var, det var bara svenskar 'te och börja med. Nu är det inga här. Det är inga svenskar där alls.

L: Är det här som de kallade för Svenska Kullen?

Gustaf: No.

L: Det var längre bort det?

Gustaf: Ja. Du går åt Willard street och går opp där, on the (!)!

L: Där är det!

Gustaf: Ja. And way up there, det är vad 'di kallar Svenska Kullen. Ja.

L: Där bodde dom.

Gustaf: Ja. Ja. Ja det var väl nästan allihop så så var de svenskar som var där på **den** tiden. I used to board up on the Swede Hill. I used to board there on (!) avenue, I was two years. And I was boarded down on (!) street for about one year. That was a very good place to be, but; I was young - and they had a boarder there, he were going out and drank and - and - he came home, pretty drunk, some times. So. I was there for one year, but that was enough, so I moved. Ja. And then I moved up town. Then I had a room up town for years. I used to eat on Olivers restaurant, - like I said before. And. I used to eat there - and on **all** those restaurants. But at all these were so many cochroaches. They crawled all over there. You just lost Your apetit. Places like that, were they had them, they closed them up. That's just what they should have done there. They should have closed it up and fumigated it. Then they got rid of all of them. But - they didn't. I was so scared that they was getting in my clothes, or something. You took Your coat off and hung it up in the winter time - and You don't know. I was afraid of bringing some home, but I didn't though. No. No. Isch! I was afraid of bringing some home - You know - were I lived.

L: Jaså det var så många kackerlackor?

Gustaf: Ja ja.

L: Var de överallt då i restaurangerna?

Gustaf: Ja, 'di var nästan all över. Olivers was pretty good, but they kept after them. I think so. (Oliver Carlson var en svensk immigrant, härstammande från Holma, Höreda, Jönköpings län. Han drev en restaurant tillsammans med sin hustru. Är även han intervjuad. LS 70! Sekr anm). There wasn't bad. But all those restaurants, at the time, there was (!) with them.

L: Jaha.

Gustaf: I didn't eat there much. I ate at Olivers restaurant, mostly. Ja.

L: Vilket år blev Du medborgare?

Gustaf: I don't know. It was about ten years before I. - First I had to get my first papers and I did have them five years - and then You could apply for the second once. I had no trouble. They asked You quite a few questions - but I went to a night school - to find out, about things, what they ask You. I'm not like the Italian fellow. He was going to get hes citizen paper. This is a joke. And then they asked him. He said: "What's flying over the City Hall"? "Oh" he says "pigeons"! That's an old story. Yeah, pigeons! I guess they did have a lot of - they had a lot of pigeons in those days, but they got rid of them there. They don't have many now. There are some next door here! I've seen two of them today. I don't think they can have any staying up:s there, on the roof. No. I closed that up; because I put a screen. They were there, went up for the screen up there. I don't see any there any more, so they can have their nest on the neat. But - pigeons is a dirty bird.

L: Jaa, jag menar det.

Gustaf: Yes! I watched them. I watched them down at the Art Metal, then they had their nest outside there on the roof. I just looked through the window there. The nest they had, there was all dirt. They done their business there and everything - You know. They have a nice nest!

L: The robins?

Gustaf: The robins - ja ja. And; - the sparrows, they have a nice nest too. Back here, I feed the birds all the time. Not now, but in the winter time! I got a bird feeder down there and I buy some of that sead - You know and I feed them. I like to see them.

L: Sam Carlson. Han var ju Mayor här i Jamestown.

Gustaf: Ja det var han. Han var ju i så många år, var han i 25 år?

L: Ja, han var det ja. Hur var han som borgmästare?

Gustaf: He was a nice man.

L: Du kände honom eller?

Gustaf: Yes. Yes. And he was born in this country I think, but he was so nice. When we were a bunch of Swedes standing up town sometimes on the corners and talking. He used to stop and talk with us! Yes. Yes. It was nothing big about him. No.

L: Var han Republikan eller?

Gustaf: He could talk Swede.

L: Jaså.

Gustaf: Oh yes. He talked Swede to us! Yes.

L: Var han Demokrat eller Republikan?

Gustaf: Å Larson?

L: Nej Carlson.

Gustaf: Va?

L: Sam Carlson?

Gustaf: Jaa Sam?

L: Ja var han Republikan? A Republican?

Gustaf: Jaa he was a Republican I think. Ja.

L: Vem röstade Du med. Var Du Demokrat eller Republikan?

Gustaf: No - I've never been a Republican. I've been a Democate.

L: Jaså.

L: Ja. now in the later years I don't vote, but otherwise I used to.

L: Varför röstar Du inte?

Gustaf: No. Lately I haven't. No. You got to go and register and You got to go up there and I don't drive the car any more, so I gave it up. But,; outside of that: I've got the right to vote - all right. I've been a citizen a long time! Yes!

L: But You don't vote.

Gustaf: No. No I don't vote.

L: Hur var det med de andra svenskarna på Art Metal och Danielsons och Dahlströms? Var de mestadels republikaner eller demokrater?

Gustaf: Ja det var väl lite av varje. Jag tror att 'di mesta av dom var demokrater.

L: Du tror det?

Gustaf: Ja, jag tror det.

L: Tyckte alla om Rosevelt?

Gustaf: Ja ja. Rosevelt ja!

L: Tyckte dom om honom?

Gustaf: jaa! Vi får aldrig någon president som är så bra som han var.

L: Du tror inte det?

Gustaf: No! Never. Because: Roosevelt; he done so much for the working people. He was a rich man himself, he was not pore. But; he done a lot of good things! Unemployment and insurance. All age pension and **everything** like that! He put all that through. Well he didn't by himself but he was in favour of it - and they voted it in - see. He got the credit for it and I said that: big shuts when he passed away. I felt bad when he went. He went in April, I've forgot what year it was and I really felt bad. I was up to my summer home, up to the lake, when I found out, somebody told me. He says: "President Roosevelt has gone". "Oh" I said: "that's to bad" I said. Ja. He was for the working people. Ja. We never find one like him. Never! Never will.

L: How about Truman? Did he follow after?

Gustaf: Oh Truman was pretty good. He was - he was all right. Yes. But then. Then we had Hoover way way back. He was no good.

L: You didn't have a chicken in the pot then!

Gustaf: No. No. I don't think I had my citizen papers at the time. And. And. That was in the 30s. He was no good. No. No. I used to meet some guys uptown that I know, some of my friends; some Swedes. I said to them: "Are You working"? "Work! What's that"! You couldn't buy a job. No. So. We all got Hooverized at the time.

L: But when You look back though, You are happy with the years You had here in Jamestown? You had a pretty good life?

Gustaf: Oh yes.

L: So You had a summer home up to the lake!

Gustaf: Yeah.

L: Could You afford to have that, or was it because You had a rich father in law?

Gustaf: Yeah. I paid for that cars. I didn't pay much for it. My father in law, he wasn't Too good in shape when I got it, but he was a good carpenter and a good cabinet maker, yes he was. He was a very smart man. He helped me a lot up there. And. So. And Now I'm living alone. My son; I gave it to him. I said: "I don't need it. You can have it". Ja.

Transkriberat från kassettband 2011-04-25 /O-KS